

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

ВИЉЕМ ФОКНЕР

(1897 - 1962)

Каталог изложбе

НОВИ САД, 1997

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

19

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличић и Олга Рудолф

ПРЕДГОВОР

Поводом сто година од рођења америчког књижевника Виљема Фокнера, чије је целокупно романсијерско дело преведено на наш језик, Библиотека Матице српске приредила је пригодну изложбу о његовом животу и богатом књижевном стваралаштву. На изложби су представљена Фокнерова најзначајнија дела, као и литература о њему из збирки Библиотеке.

Романсијер и приповедач Виљем Фокнер родио се 25. септембра 1897. године у Њу Олбенију (држави Мисисипи, Сједињене Америчке Државе), као најстарији од четворо браће. Када је Фокнер напунио пет година прешао је са родитељима у Оксфорд. Након нередовног школовања и бављења различитим занимањима учествовао је у Првом светском рату као авијатичар-добровољац у канадским и енглеским ваздушним снагама. После рата се вратио у завичајни Оксфорд, неспреман да прихвати послератну атмосферу. Образовао се сам, јер није стекао ни сведочанство завршене средње школе. Радио је неколико година у Њу Орлеансу као новинар. Извесно време боравио је у Паризу, где је упознао сликаре импресионисте и уживо слушао писца Џејмса Џојса, који ће видно утицати на његово стваралаштво. Након повратка у завичај, 1926. године, Фокнер је почео да ради на првој верзији *Сарџориса*, велике саге америчког Југа, романа који је означио почетак златног доба Фокнеровог стваралаштва. Више издавача је одбило да штампа овај роман, што је Фокнера нагнало да окрене леђа књижевном свету, издавачима и литератима и да почне да ствара у слободном духу. Тако је и настао његов други роман *Бука и бес*, који

га је прославио прво у Енглеској и Француској, а затим и у Америци. Објављивањем *Светилишћа* Фокнер је био окарактерисан као најживописнији хроничар насиља, дегенерације и первезије Југа. Врата Холивуда била су му широм отворена. Европска слава и углед с обе стране Атлантика и јавни скандали омогућили су Фокнеру повољан пласман низа његових следећих дела. Био је у могућности да преуреди свој јужњачки дом у Оксфорду, штавише, купио је и велику фарму где почиње да ужива у пољопривреди. Отуда вероватно и “имиџ” обичног, ћутљивог и повученог фармера, једноставног и дубокоумног који једино може да комуницира с обичним светом.

Виљем Фокнер умро је у јулу 1962. године, у Оксфорду. Пуно признање, као један од водећих стваралаца савремене светске књижевности, доживео је доделом Нобелове награде за књижевност 1954. године. Добитник је Америчке државне књижевне награде, Хавенсовог одликовања Америчке академије за уметност и књижевност, као и Пулицерове награде.

Фокнер је свој књижевни рад започео песмама које су остале назапажене. Први роман *Војникова награда* (1926) утемељен на сопственом искуству из рата и наредни *Комарци* (1927), сатиричан приказ бојемских и снобовских кругова, имају нека заједничка обележја са раним делима писача послератне “изгубљене генерације” Дос Пасосом, Фицџералдом и Хемингвејем.

Сарторис (1929) је први у низу романа о пропадању старог америчког Југа, његовој традицији и постојећим расним предрасудама. Достојанство Црнаца аутор представља као обавезу света у коме заједно треба да опстају и бели и црни, што се види и у каснијим романима, *Бука и бес* (1929), *Док лежах на самрти* (1930), *Светилишће* (1931), *Светлости у августу* (1932), *Абсалом, Абсалом* (1936), *Заселак* (1940), *Град* (1947), *Реквијем за ојаштицу* (1951) и *Бајка* (1954). Фокнер је написао и шест књига новела и приповедака. Исти ликови појављују се у више дела. Они су углавном неуравнотежени, често жртве очаја, лудила и

перверзности. Одлике Фокнеровог стила су сложене реченице, богат речник, “фокнеровска” техника тока свести којом се посредно описује радња кроз унутрашње реакције ликова.

“Волим да мислим о свету који стварам као о некој врсти завршног камена у Универзуму.” рекао је Фокнер. “И да верујем да би се Универзум морао распасти кад би тај завршни камен, ма колико мали био, неко извукао.”

Изложба је отворена од 1. до 31. октобра 1997. године испред Свечане сале Матице српске.

О ВИЉЕМУ ФОКНЕРУ

Примајући у Штокхолму 1950. године Нобелову награду за књижевност (за 1949. годину) Фокнер је, између осталог, рекао да је предмет књижевника “људска душа у сукобу са самим собом”. Он је у преко двадесет својих дела и описао тај сукоб, и приказао нам како он рађа бес, злочин и верски фанатизам и изазива у људима и женама ерупције емоција које остављају трага на једној читавој људској заједници... Фокнер је у свом модерном књижевном експериментисању пронашао јединствену форму приказивања свог света који је створио од тог материјала, и он се тим светом заиста креће као бог... Спој тешке и неразумљиве форме и богате елементарне садржине од које Фокнер гради своја дела, представља велику снагу овог писца. То му је и обезбедило место можда најзначајнијег и најинтегралнијег америчког књижевника прве половине двадесетог века.

Александар-Саша Петровић, 1964

Да нагласимо генијалност г. Фокнера за форму, и његово стално истраживање њених могућности, насупрот уобичајеном занимању за насиље и страхоту његових тема... такође треба имати на уму његову генијалност за измишљање, било карактера, било епизода. То је инвентивност најбогатије врсте - захуктало и необуздано обиље, бујна дарежљивост и виталност према којој се већина савремене прозе чини заиста бледом и чедном. То је незаборавна галерија портрета, било карактера било карикатура, од којих је сваки обдарен силном и непосредном виталношћу.

Конрад Аикен, 1977

Боравак у родитељском дому, у породици чији је живот у току неколико генерација био на разне начине испреплетан са историјом и судбинама забитог “дубоког” Југа, био је значајан извор Фокнерових надахнућа за каснији књижевни рад. Још као дечак он је помно слушао породичне приче и легенде, пратио “кухињске дијалоге” између Црнкиње куварице и њеног мужа, као и ћаскање на тргу пред судницом суботом по подне, приче фармера који су чучали док би додавали један другом пиће. Касније су управо ликови из тих и таквих прича постали у Фокнеровој имагинацији више него људски, херојски или демонски, симболи старога Југа, рата и обнове, трговине и машинерије који су уништавали стандарде прошлости.

Светозар Кољевић, 1988

КАТАЛОГ

ДЕЛА ВИЉЕМА ФОКНЕРА

1. The unvanquished / by William Faulkner. - New York : The New American Library, 1935. - 160 str.
2. A medve / William Faulkner; fordította és az utószót írta Viktor János. - Budapest : Európa Könyvkiadó, 1942. - 201 str.
3. Intruder in the dust / by William Faulkner. - New York : Random House, 1948. - 247 str.

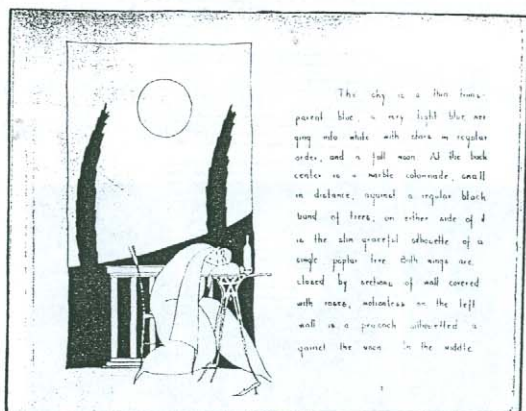

Виљем Фокнер на Вирџинија Универзитету, 1957

4. Light in August / by William Faulkner; introduction by Richard H. Rovere. - New York : The Modern Library, 1950. - XVI, 444 str.
5. Czerwone liście: opowiadania / William Faulkner; [przełożyli Zofia Kierszs, Jan Zakrzewski, Ewa Zycienska]. - Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1950. - 283 str.
6. Requiem for a nun / William Faulkner. - New York : Random House, 1951. - 286 str.
7. Svijetlo u augustu / William Faulkner. [sa engleskoga preveo Šime Balen]. - Zagreb : Zora, 1953. - 369 str.

8. The portable Faulkner / edited by Malcolm Cowley. - New York : The Viking Press, 1954. - 756 str.
9. A fable / by William Faulkner. - London : Chatto and Windus, 1955. - 391 str.
10. Faulkner's country: tales of Yoknapatawpha country / by William Faulkner. - London : Chatto and Windus, 1955. - 494 str.
11. The town / William Faulkner. - New York : Random House, 1957. - 371 str.
12. The hamlet / by William Faulkner. - London : Chatto and Windus, 1958. - 333 str.
13. Pylon / by William Faulkner. - New York : The New American Library, 1958. - 159 str.
14. Sartoris / by William Faulkner; introduction by Robert Cantwell. - New York : The New American Library, 1958. - 317 str.
15. Uncle Willy and other stories / William Faulkner. - London : Chatto and Windus, 1958. - 320 str.
16. Grad / William Faulkner; [preveo Branko Brusar]. - Zagreb : Mladost, 1959. - 403 str.
17. The mansion / William Faulkner. - New York : Random House, 1959. - 436 str.
18. The wild palms and The old man / by William Faulkner. - New York : The New American Library, 1959. - 239 str.
19. Go down, Moses and other stories / William Faulkner. - Harmondsworth : Penguin Books, 1960. - 288 str.
20. Nepobeđeni / Vilijem Fokner; [preveo s engleskog Svetozar Brkić]. - Beograd : Rad, 1961. - 205 str.
21. Palača / William Faulkner; [preveo Branko Bauer]. - Zagreb : Mladost, 1962. - 396 str.
22. Uljez u prašinu / Vilijem Fokner; [preveo Svetozar Brkić]. - Sarajevo : Svjetlost, 1963. - 219 str.
23. Војникова награда / Виљем Фокнер; [превела Марија Ђорђевић]. - Београд : Народна књига, 1964. - 341 стр.

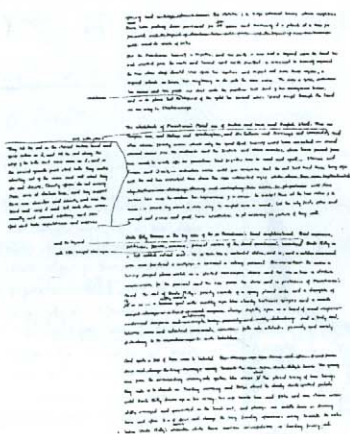
24. Дивље палме; Старац / Вилијам Фокнер; [прво дело превела Љубица Бауер, друго дело превела Марија Ђорђевић]. - Београд : Просвета, 1966. - 308 стр.
25. Svetloba v avgustu / William Faulkner ; [prevedla Mira Miheličeva ; študijo napisal Janko Kos]. - Ljubljana : Cankarjeva založba, 1966. - 443 str.
26. The wishing tree / William Faulkner. - London : Chatto and Windus, 1968. - 81 str.
27. Konjički gambit / V. Fokner ; [preveo Božidar Marković]. - Beograd : Rad, 1969. - 105 str.
28. Míg fekszem kiterítve / William Faulkner ; [fordította Geher István]. - Budapest : Magyar Helikon, 1971. - 367 str.

"The Marianne's A Play in Our Act"

29. Avselome, Avselome / Vilijem Fokner ; [s engleskog prevela Ljubica Bauer-Protić]. - Beograd : Slovo ljubve, 1978. - 368 str.
30. Medved / Vilijam Fokner ; [prevod Aleksandar Nejgebauer]. - Beograd : Narodna knjiga, 1978. - 168 str.
31. Светлина во август / Вилијам Фокнер ; [превод од англиски Свето Серафимов]. - Скопје : Мисла, 1978. - 428 стр.
32. Fiam, Absolon / William Faulkner ; fordította Göncz Árpád. - Budapest : Európa Könyvkiadó, 1979. - 444 str.

33. Sartoris / William Faulkner ; [in românește de Mírcea Ivănescu]. - Bucuresti : Unîvers, 1980. - 364 str.
34. Dok ležah na samrtni / Vilijem Fokner ; [prevela Ljubica Bauer-Protić]. - Beograd : Rad, 1982. - 177 str.
35. Këlthitja the mllefî / Uiliem Fokner ; [përkthen nga anishtja Abdullah Karjagdin]. - Prishtinë : Rilindja, 1983. - 332 str.
36. Buka i bes / Viljem Fokner ; preveo s engleskog Božidar Marković ; predgovor Svetozar Koljević]. - Beograd : Nolit, 1987. - 368 str.
37. Abšalome, sine moj! / William Faulkner ; [prevela Nada Šoljan]. - Zagreb : Globus ; Beograd : BIGZ, 1988. - 333 str.

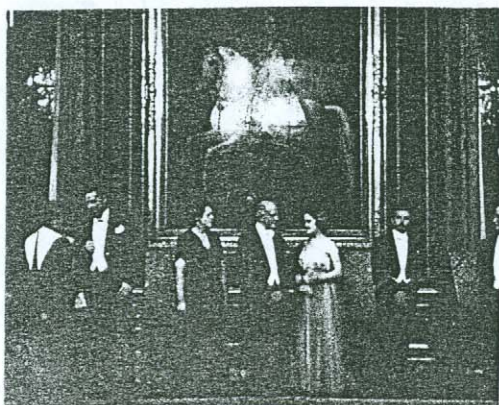
18 "Father Abraham"
Page 2 of manuscript
(Lambton Nov 23/68)

38. Krik i bijes / William Faulkner ; [preveo Stjepan Krešić]. - Zagreb : Globus ; Beograd : BIGZ, 1988. - 343 str.
39. Sartoris / William Faulkner ; [preveo Ivan Slamnig]. - Zagreb : Globus ; Beograd : BIGZ, 1988. - 297 str.
40. Sidi Mojsije / William Faulkner ; [prevela Vjera Balen-Heidl]. - Zagreb : Globus ; Beograd : BIGZ, 1988. - 293 str.
41. Svjetlost u kolovozu / William Faulkner ; [preveo Šime Balen]. - Zagreb : Globus ; Beograd : BIGZ, 1988. - 365 str.

42. Uljez u prašinu / William Faulkner ; [prevela Blanka Pečnik-Kroflin]. - Zagreb : Globus ; Beograd : BIGZ, 1988. - 200 str.
43. Divlje palme / W. Faulkner ; preveo s engleskog Mario Suško. - Sarajevo : "Veselin Masleša", 1989. - 254 str.
44. Ружа за Емилију ; Дим / Вилијем Фокнер ; превод Нада Продановић, Вера Илић. - Београд : Алтера, 1993. - 60 стр.

ЛИТЕРАТУРА

45. William Faulkner : a critical appraisal / Harry Modean Campbell and Ruel E. Foster. - Norman : University of Oklahoma Press, 1951. - 183 str.
46. The world of William Faulkner / Word L. Miner. - New York : Grove Press, 1952. - 170 str.

Са-пријема поводом доделе Нобелове награде, 1950

47. William Faulkner / Michael Millgate. - Edinburgh ; London : Oliver and Boyd, 1961. - 120 str.
48. William Faulkner / Frederick J. Hoffman. - New York : Twayne Publishers, 1962. - 134 str.

49. William Faulkner : par lui-même / Monique Nathan. - Paris : Seuil, 1963. - 191 str.
50. Who's Who in Faulkner / Margaret Patricia Ford, Suzanne Kincaid. - Baton Rouge : Louisiana State University, 1963. - 120 str.
51. Faulkner : a collection of critical essays / edited by Robert Penn Warren. - Englewood Cliffs : A Spectrum Book, 1966. - 311 str.
52. Faulkner / Déry György, Kristó Nagy István. - Budapest : Gondolat, 1966. - 131 str.
53. Вилијам Фокнер : Крик и бес. - Савремени књижевни профили / Сава Пенчић. - Крушевац : Багдала, 1970. - Стр. 184-189.

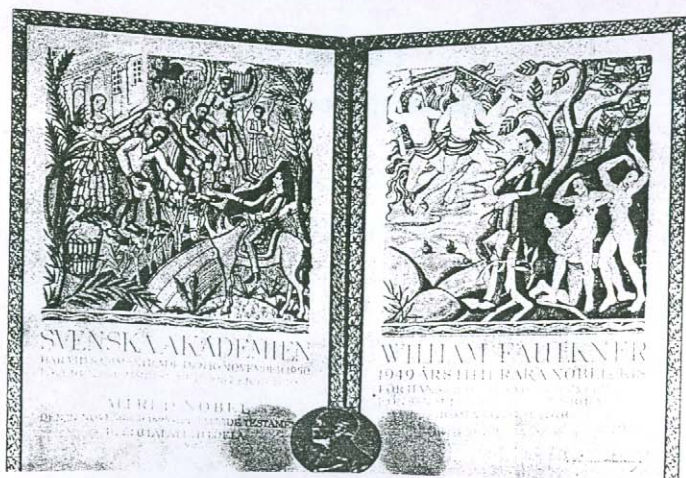
Вилем Фокнер са Дос Пасосом

54. The literary career of William Faulkner : a bibliographical study / James B. Meriweither. - Columbia : University of South Carolina Press, 1971. - 192 str.
55. Вилем Фокнер / Вида Е. Марковић. - Летопис Матице српске, Нови Сад, 1973, књ. 411, св. 5, стр. 522-532.
56. Novele Williama Faulknera. - Novela o američkoj književnosti / Mira Janković. - Zadar : Filozofski fakultet, 1977. - Str. 73-90.

57. Pristup Faulkneru : zbirka eseja, članaka i intervjuja s uvodnom studijom Sonje Bašić o životu i djelu Williama Faulknera. - Zagreb : Globus, 1977. - 394 str.
58. Pristup Fokneru u našoj kritici. - Vidovi dela, vidovi tumačenja / Gvozden Eror. - Beograd : Mladost, 1978. - Str. 91-141.
59. Ko koga priča u Foknerovoj Buci i besu. - Hirovi romana / Svetozar Koljević. - Sarajevo : Svjetlost, 1988. - Str. 261-287.
60. Faulkner înainte de Faulkner. - Moderni și postmoderni / Radu Lupan. - Bucuresti : Cartea românească, 1988. - Str. 30-38.
61. Faulkner and modernism / Richard C. Moreland. - Madison : The University of Wisconsin Press, 1990. - 259 str.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

62. Виљем Фокнер из различитих година живота

39. The 1949 Nobel Prize for Literature, medal and scroll
(Catalogue No. 316-d)

63. Нобелова награда за књижевност за 1949. годину
64. Говор Виљема Фокнера приликом доделе Нобелове награде

ВИЉЕМ ФОКНЕР

1897 - 1962

ИЗДАВАЧ

Библиотека Матице српске

Нови Сад

Матице српске 1

УРЕДНИК

Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА

Ксенија Светличић и Олга Рудолф

ПРИПРЕМА

Тихомир Светличић

ТИРАЖ

110 примерака